

* نام کتاب: گفتاری چند در جامعه‌شناسی خانواده

* مؤلف / مترجم: نعمت‌اله تقوی

* ناشر: دانشگاه پیام‌نور

* نوبت و محل چاپ: تهران، ششم

* سال نشر: ۱۳۸۲

۳- گفتاری چند در جامعه‌شناسی خانواده

در دانشگاه پیام‌نور این اثر منبع اصلی درس جامعه‌شناسی خانواده و منبع فرعی در درس مذکور در سایر رشته‌ها در مقطع کارشناسی محسوب می‌شود. از آثار مشابه می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود.

- مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی خانواده باقر ساروخانی

- درآمدی بر خانواده و نظام خویشاوندی محمد صادق فرید

- جامعه‌شناسی خانواده شهلا اعزازی

- خانواده و جامعه ویلیام گود

الف) بررسی شکلی

نگارش اثر هرچند روان و رسا است؛ لیکن خالی از اشکال نیست؛ به عنوان مثال جمله‌ی «خانواده در مفهوم اخص آن یک پدیده... تا قبایل کوچ زیست (گله‌مند) اولیه بشری آغاز گردیده است» (ص ۴). اثر نیازمند ویرایش ادبی است. هم‌چنین در آغاز هر فصل باید «هدف‌های رفتاری» به تعبیر مناسب‌تری جایگزین شود. از نظر حروف نگاری غلط‌های زیادی در متن دیده می‌شود (برای نمونه ر.ک: ص ۷-۲۲-۵۸-۸۲-۸۶-۹۴-۱۰۶-۱۳۰-۱۹۴-۱۹۵-۲۲۰...) حجم اثر با توجه به اینکه ۲ واحد درسی است مناسب است. گرچه اثر فاقد مقدمه، نتیجه، حدود تصویر، فهرست اعلام، فهرست موضوعی و کتاب‌شناسی است.

ب) بررسی محتوایی

اصطلاح‌های تخصصی به طور مناسب به کار نرفته است. در تعریف جامعه‌شناسی (صفحه ده پیش‌گفتار) آمده است: «... نهادهای مختلف اعم از خانواده، اقتصاد، دولت، شهر، روستا، صنعت و...» که مشخص نیست نهاد روستا، یعنی چه؟ در صفحه ۵، پارسونز و نظریه او در گروه نظریه‌های متوسط قرار گرفته است و یا در صفحه ۸ در تعریف خانواده آمده است: «خانواده نخستین سلول و... مرکب از یک یا چند زن که با یک یا چند مرد زندگی می‌کنند...» و یا در صفحه ۱۸: ازدواج گله‌ای بدون ذکر معادل اصلی آن به کار رفته است و یا اصطلاح‌هایی هم‌چون سالخورده سالاری (ص ۶۳) معادل‌های صحیح و مناسبی نیستند و خواننده را در فهم مطالب با مشکل مواجه می‌کند.

در صفحه ۵: نظریه‌های بزرگ و کوچک مطرح شده که به خصوص، نظریه‌های کوچک مصطلح نیست.

در صفحه ۱۱ به جای hord، «زیست گله‌وار» عنوان شده، «سازمان تبار دو سویه» معادل bilateral (ص ۱۸). «یک سالاری» monoarchy، «دو سالاری»

معادل biarchy، «چند سالاری» معادل polyarchy قید شده است (ص ۱۱۳) «خطاب» معادل address، «ارجاع» معادل reference و اصطلاح‌هایی از این قبیل به درستی در متن معادل سازی نشده‌اند.

در بحث نظریه و تحول خانواده (ص ۲۶-۱۵) کمتر به خانواده و اجزای آن توجه شده است. با تقسیم بندی نظریه‌ها به سه بخش در صفحه ۱۰۷ جای خالی نظریه‌های دیگر کاملاً محسوس است.

داده‌ها روز آمد نیست و تقریباً همه مطالب از منابع مربوط به پیش از دهه ۷۰ شمسی و پیش از دهه ۸۰ میلادی برگرفته شده‌اند. مثلاً، قانون حمایت از خانواده مصوب ۱۳۵۳، مبنای محاسبه پیش‌رسی ازدواج قرار داده شده (ث ۲۰۶)، در حالی که طبق اصلاحیه قانون مدنی در سال ۱۳۶۱، بلوغ، آغاز سن قانونی ازدواج قرار داده شده و لذا، ازدواج زودرس را باید ازدواج پیش از بلوغ بدانیم؛ نه ازدواج پیش از هجده سال برای دختران و پیش از بیست سال برای پسران.

در اکثر صفحات از مباحث مردم‌شناسی استفاده شده تا جامعه‌شناسی خانواده. در اثر سعی شده است تا منابعی بدون ذکر ماخذ استفاده نشود ولی در صفحه ۵۲ منبع اصلی مدل مشخص نیست و در صفحه ۶۸ نیز از «تجربه‌ها و تخصص‌های جامعه‌شناسان تا آخر» منبع مطلب ذکر نشده است.

پیشنهادها

- ویرایشی محتوایی و شکلی صورت پذیرد.
- از منابع جدید استفاده و اطلاعات مربوط به نظریه‌ها، آمارها، نتایج تحقیقات و... به روز شود.
- معادل سازی‌ها مورد بازنگری و اصلاح قرار گیرد.